

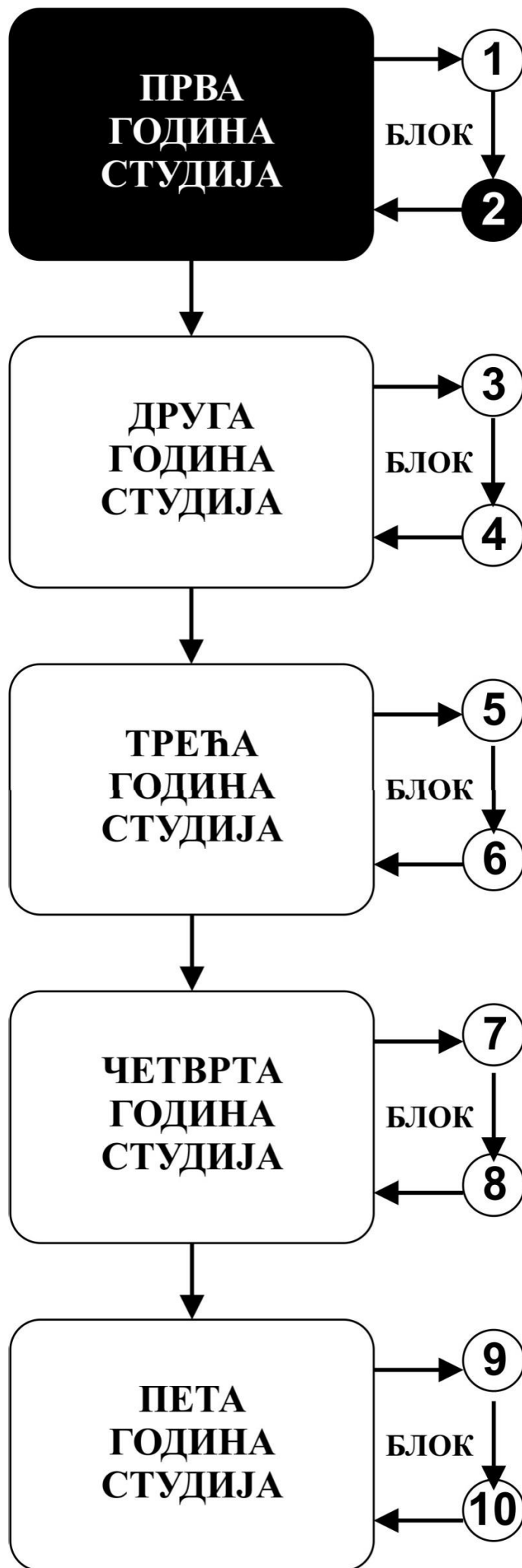

ЕТИКА

**ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ
СТУДИЈЕ СТОМАТОЛОГИЈЕ**

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА

школска 2023/2024.

Предмет:

ЕТИКА

Предмет се вреднује са 3 ЕСПБ. Недељно има 3 часа активне наставе (2 часа предавања и 1 час семинара).

НАСТАВНИЦИ И САРАДНИЦИ:

РБ	Име и презиме	Email адреса	Звање
1.	Драгана Игњатовић Ристић	draganaristic4@gmail.com	Редовни професор
2.	Владимир Јањић	vladadok@yahoo.com	Редовни професор
3.	Милица Поповић	Milicarpopovic75@gmail.com	Ванредни професор
4.	Бранко Ристић	Branko.ristic@gmail.com	Редовни професор
5.	Драган Миловановић	Piki@medf.kg.ac.rs	Редовни професор
6.	Биљана Вулетић	sibil@ptt.rs	Редовни професор
7.	Владимир Јањић	vladadok@yahoo.com	Редовни професор
8.	Бранимир Радмановић	Biokg2005@yahoo.com	Доцент
9.	Биљана Поповска Јовичић	biljanapop@yahoo.com	Доцент
10.	Александар Кочовић	salekkg91@gmail.com	Асистент
11.	Милан Ђорђевић	mcpikac@gmail.com	Асистент
12.	Ермин Фетаховић	erminfetahovic96@gmail.com	сарадник у настави
13.	Слађана Веселиновић	sladjave@gmail.com	сарадник у настави
14.	Виктор Селаковић	selakovicvictor@gmail.com	фацитатор
15.	Милица Јовановић	micamonro@gmail.com	фацитатор

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

Модул	Назив модула	Недеља	Предавања недељно	Семинара недељно	Наставник
1.	Увод у етику. Специфичности медицинских истраживања	8	2	1	Проф. Владимир Јањић
2.	Етика медицинске професије	7	2	1	Доц. Бранимир Радмановић
					$\Sigma 30+15=60$

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Студент савладава предмет по модулима. Оцена је еквивалентна броју стечених поена (види табеле). Поени се стичу на два начина:

АКТИВНОСТ У ТОКУ НАСТАВЕ: На овај начин студент може да стекне до 30 поена и то тако што активно учествује у дискусији након предавања, па у зависности од показаног знања стиче 0-2 поена.

СЕМИНАРСКИ РАД: Израдом семинарског рада студент може да стекне до 20 поена. Оцењује се припремљеност, начин презентације, укључивање других у дискусији. Листа тема за клиничке семинаре ће бити понуђена студентима у првом термину наставе.

ЗАВРШНИ ТЕСТ: На овај начин студент може да стекне до 50 поена, а према приложеној табели.

Модул	Назив модула	МАКСИМАЛНО ПОЕНА			
		активност у току наставе	семинар	завршни тест	
1.	Увод у етику. Специфичности медицинских истраживања	16	20	50	
2.	Етика медицинске професије	14			
Σ		30	20	50	100

Завршна оцена се формира на следећи начин:

Да би студент положио предмет мора да стекне минимум 51 поен и да положи све модуле.

Да би положио модул студент мора да:

1. стекне више од 50% поена на семинарском раду
2. стекне више од 50% поена предвиђених за активност у настави у сваком модулу
3. положи завршни тест, односно да има више од 50% тачних одговора.

број стечених поена	оцена
0 - 50	5
51 - 60	6
61 - 70	7
71 - 80	8
81 - 90	9
91 - 100	10

ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-50 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА

Тест има 50 питања
Свако питање вреди 1 поен

ЛИТЕРАТУРА:

НАЗИВ УЏБЕНИКА	АУТОРИ	ИЗАДАВАЧ	БИБЛИОТЕКА
Медицинска етика	Јован Марић	Мегаграф, Београд, 2000	има
Добра пракса у раду етичких одбора	Слободан Јанковић, уредник	Медицински факултет, Крагујевац, 2009	има

Сва предавања и клиничке семинаре налазе се на сајту Факултета медицинских наука : www.medf.kg.ac.rs

ПРОГРАМ:

ПРВИ МОДУЛ: УВОД У ЕТИКУ

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (ПРВА НЕДЕЉА):

УВОД У ЕТИКУ

предавања 1 час	семинар 1 час
Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања.	<i>Предуслови моралног понашања-структура личности*</i>
предавања 1 час	

Етички принципи лечења пацијената кроз историју

*Семинар ће одржати проф. Драгана Игњатовић Ристић

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 (ДРУГА НЕДЕЉА):

ЗАКЛЕТВЕ И КОДЕКСИ

предавања 1 час	семинар 1 час
Стварање кодекса понашања здравствених радника, од пренаучне медицине до савременог доба	<i>Етички принципи у стоматологији</i>
предавања 1 час	
Хипократова заклетва- актуелност етичких принципа	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 3 (ТРЕЋА НЕДЕЉА):

ПРИНЦИПИ ПОШТОВАЊА ПРИВАТНОСТИ ПАЦИЈЕНАТА У СТОМАТОЛОГИЈИ

предавања 1 час	семинар 1 час
Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима	<i>Етичке дилеме очима студента</i>
предавања 1 час	
Етички принципи модерне стоматологије	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 4 (ЧЕТВРТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА- Клиничка способност пацијента

предавања 1 час	семинар 1 час
Клиничка способност пацијента. Способност доношења одлука о избору начина лечења	<i>Приказ клиничког случаја-доношење одлуке за интервенцију у стоматологији</i>
предавања 1 час	
Однос стоматолог-пацијент	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 5 (ПЕТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА

предавања 1 час	семинар 1 час
Права пацијената и повеља о правима пацијената; Заштитник права пацијената у здравственим установама	<i>Однос стоматолог-пацијент</i>
предавања 1 час	
Способност доношења одлука о избору начина лечења	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 6 (ШЕСТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА

предавања 1 час	семинар 1 час
Етички принципи терапијских поступака- информисаност, одговорност, избор, надокнада, притужбе	<i>Специфичности односа стоматолог-пацијент</i>
предавања 1 час	
Добра клиничка пракса, Хелсиншка декларација	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 7 (СЕДМА НЕДЕЉА):

ИСТРАЖИВАЊА У МЕДИЦИНСКИМ НАУКАМА

предавања 1 час	семинар 1 час
Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми	Истраживања у стоматологији
предавања 1 час	
Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 8 (ОСМА НЕДЕЉА):

**ЕТИЧКИ ОДБОРИ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА: САСТАВ, ПРОЦЕДУРА ИЗБОРА,
ПРОЦЕДУРА РАДА. САДРЖАЈ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ПАЦИЈЕНТА И ФОРМУЛАРА
ИНФОРМИСАНОГ ПРИСТАНКА ПАЦИЈЕНТА**

предавања 1 час	семинар 1 час
Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада Информисани пристанка	Припрема стоматолошке документације код истраживања. Избор пацијената за учешће у студијама у стоматологији
предавања 1 час	
Методe регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената	

ДРУГИ МОДУЛ: ЕТИКА МЕДИЦИНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ-

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 9 (ДЕВЕТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ВУЛНЕРАБИЛНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА: ДЕЦА У ОРДИНАЦИЈИ СТОМАТОЛОГА. ПОВЕРЉИВОСТ И ПОВЕРЕЊЕ- ЕТИЧКЕ ДИЛЕМЕ У РАДУ СА АДОЛЕСЦЕНТИМА

предавања 1 час	семинар 1 час
Деца у ординацији стоматолога	Приступ пацијенту са аутистичним пормећајем. Етичке дилеме у раду са адолесцентима
предавања 1 час	
Поверљивост и поверење у раду са децом и адолесцентима	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 10 (ДЕСЕТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ВУЛНЕРАБИЛНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА: ОБОЛЕЛИ ОД СТИГМАТИЗИРАЈУЋИХ БОЛЕСТИ

предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца у ординацији стоматолога	Страх од стоматолога
предавања 1 час	
Поверљивост и поверење- етичке дилеме у раду са адолесцентима	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 11 (ЈЕДАНЕСТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ОСОБАМА ОБОЛЕЛИМ ОД ХИВ ИНФЕКЦИЈЕ

предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ)	Етичке дилеме у раду са особама оболелим од стигматизирајућих болести, 1 Етичке дилеме у раду са особама оболелим од стигматизирајућих болести, 2
предавања 1 час	
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 12 (ДВАНАЕСТА НЕДЕЉА):

**ПРОФЕСИОНАЛНА ТАЈНА
ЕУТАНАЗИЈА, ЕТИЧКЕ ДИЛЕМЕ КРАЈА ЖИВОТА**

предавања 1 час	семинар 1 час
Професионална тајна	Клинички пример – обавезе стоматолога у чувању стоматолошке тајне Дилеме доношења одлука на крају живота уз уважавање етичких принципа
предавања 1 час	
Еутаназија, етичке дилеме краја живта	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 13 (ТРИНАЕСТА НЕДЕЉА):

**СТРУЧНА ГРЕШКА И НЕСАВЕСНО ЛЕЧЕЊЕ: ДЕФИНИЦИЈА, КЛАСИФИКАЦИЈА
СТАВ ЈАВНОСТИ И ЦЕНА СТРУЧНИХ ГРЕШАКА**

предавања 1 час	семинар 1 час
Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, класификација	Несавесно лечење Став јавности према несавесном лечењу у стоматолошкој пракси
предавања 1 час	
Став јавности и цена стручних грешака	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 14 (ЧЕТРНАЕСТА НЕДЕЉА):

**КОДЕКС СТОМАТОЛОШКЕ ЕТИКЕ
ЛИЦЕНЦА ЗА РАД**

предавања 1 час	семинар 1 час
Кодекс стоматолошке етике	Садржај, обавезе, законска регулатива, комора стоматолога. Стицање лиценце, обавезе усавршавања; (НЕ) обнављање лиценце за рад
предавања 1 час	
Лиценца за рад	

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 15 (ПЕТНАЕСТА НЕДЕЉА):

РЕКАПИТУЛАЦИЈА НАЈВАЖНИЈИХ ПОЈМОВА

предавања 1 час	семинар 1 час
Етика у здравству у контексту водећих правних прописа.	Рекапитулација етичких појмова и принципа у стоматолошкој пракси- примери
предавања 1 час	
Рекапитулација најважнијих појмова	

РАСПОРЕД ПРЕДАВАЊА И СЕМИНАРА

ПОНЕДЕЉАК

**ЗЕЛЕНА САЛА
(С45)**

13:10-15:25

[Распоред наставе и испита](#)

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	тип	назив методске јединице	наставник
1	1	П	Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања. Етички принципи лечења пацијената кроз историју	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
1	1	С	Предуслови моралног понашања-структура личности. Етика античког доба, средњег и новог века, најновија етичка учења	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
1	2	П	Стварање кодекса понашања здравствених радника, од пренаучне медицине до савременог доба. Хипократова заклетва- актуелност етичких принципа	Проф. др Владимир Јањић
1	2	С	Стоматолошка етика, Историја стоматологије	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
1	3	П	Принципи поштовања приватности пацијената у стоматологији. Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима. Етички прнципи модерне стоматологије	Проф. др Милица Поповић
1	3	С	Етичке дилеме очима студената	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
1	4	П	Клиничка способност пацијента. Способност доношења одлука о избору начина лечења	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић. Доц. др Б. Радмановић
1	4	С	Доношење одлуке код несамосталног пацијента	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
1	5	П	Права пацијената и повеља о правима пацијената; Заштитник права пацијената у здравственим установама.	Проф. др Владимир Јањић
1	5	С	Однос стоматолог-пацијент	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
1	6	П	Етички принципи терапијских поступака. Добра клиничка пракса Хелсиншка декларација	Доц. др Б. Радмановић Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
1	6	С	Специфичности односа стоматолог-пацијент- импликације за клиничка истраживања	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић Асс. Александар Кочовић
1	7	П	Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми. Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама	Доц. др Б. Радмановић Проф. др Владимир Јањић Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
1	7	С	Приказ формулара информисаног пристанка. Експерименти на људима. Експерименти на животињама	Асс. др Милан Ђорђевић Асс. Александар Кочовић

				др Слађана Веселиновић
1	8	II	Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада. Информисани пристанка	Проф. др Б. Вулетић

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	тип	назив методске јединице	наставник
1	8	С	Преваре у науци	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
2	9	П	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца у ординацији стоматолога. Поверљивост и поверење- етичке дилеме у раду са адолесцентима	Проф. др Б. Вулетић
2	9	С	Однос стоматолог – пацијент у раду са децом	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
2	10	П	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести	Доц. др Б. Радмановић Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
2	10	С	Клинички пример у раду стоматолога са оболелим особама од менталних поремећаја	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
2	11	П	Етички аспекти рада стоматолога са особама оболелих од заразних болести.	Доц. др Биљана Поповска Јовичић
2	11	С	Клинички пример у раду стоматолога са оболелим особама од ХИВ-а	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић Асс. Александар Кочовић
2	12	П	Професионална тајна. Еутаназија, етичке дилеме краја живота	Доц. др Бранимир Радмановић Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
2	12	С	Етички аспекти краја живота- дилеме доношења одлука на крају живота	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
2	13	П	Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, касификација. Став јавности и цена стручних грешака	Проф. др Б. Ристић
2	13	С	Клинички примери несавесног лечења у стоматологији.	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
2	14	П	Кодекс стоматолошке етике	Проф. др Милица Поповић
2	14	С	Лиценца за рад	Асс. др Милан Ђорђевић др Ермин Фетаховић др Слађана Веселиновић
2	15	П	Етика у здравству у контексту водећих правних прописа. Рекапитулација најважнијих појмова	Доц. др Б.Радмановић
2	15	С	Анализа примера из праксе	Асс. др Милан Ђорђевић Асс. Александар Кочовић др Слађана Веселиновић

		ЗТ	ЗАВРШНИ ТЕСТ	

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	тип	назив методске јединице	наставник
		И	ИСПИТ (јунски рок)	